

ΑΛΛΑΔΡΙΟΥ

Θεσπιές

Αλλοτε και τώρα

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ • 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 22 ΒΡΗΛΗΣΣΙΑ 15235 ΑΘΗΝΑ • Τηλ.: 6843787

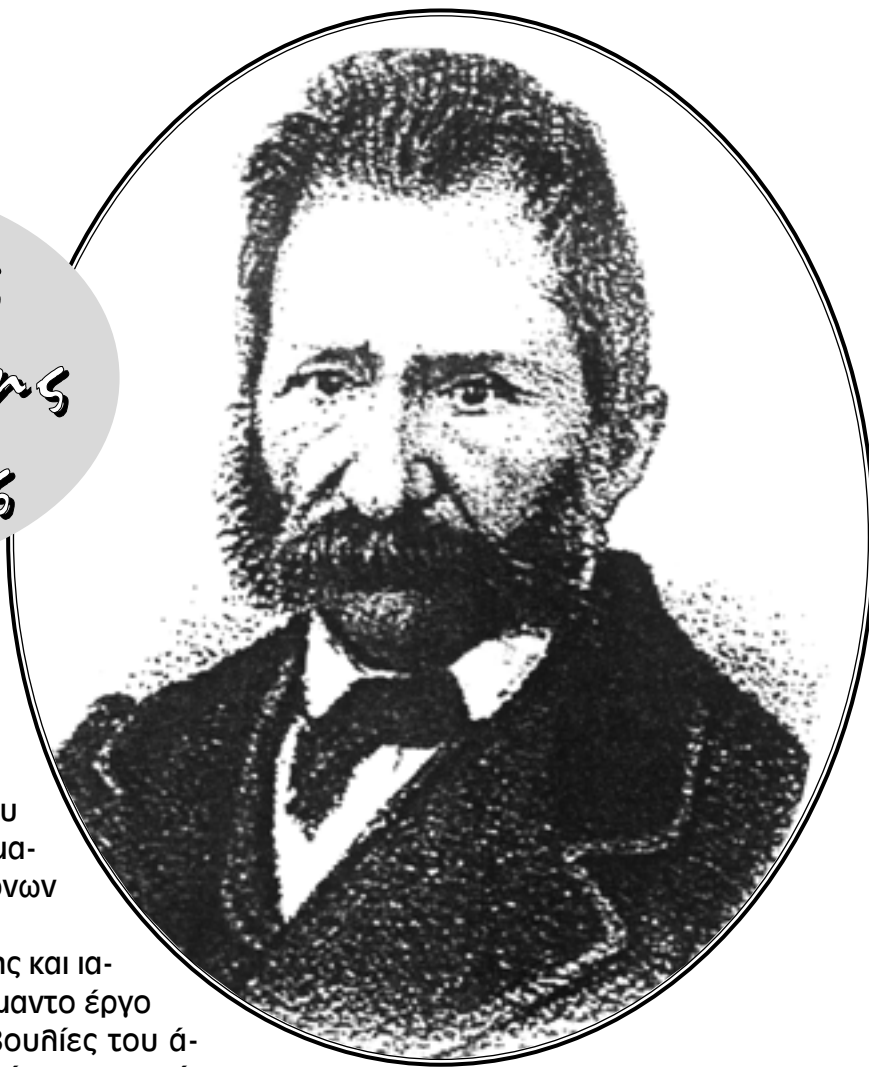
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 13 • Ιούνιος 2000 • ΔΡΧ. 1

Ιωάννης
Νικολαΐδης
Λεβαδεύς

(1800-1871)

Ο Βοιωτός Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών που προετοίμασε τις πρώτες γενιές επιστημόνων και πολιτικών στη Βοιωτία.

Ο πνευματικός εκείνος ηγέτης και ιατρός, ο οποίος με το πολυσήμαντο έργο και τις ρηξικέλευθες πρωτοβουλίες του άνοιξε κατά το 19ο αιώνα μία νέα προοπτική στον ορίζοντα της ιατρικής επιστήμης αλλή και ευρύτερα των γραμμάτων αφήνοντας τη σφραγίδα του έργου του ουσιαστική παρακαταθήκη για τις επόμενες γενεές όχι μόνο της ιδιαίτερής του πατρίδας αλλή και του πανελληνίου.

Ω!!! γραία στερείσθε μορφώσεως

Προ πολλών πολλών δεκαετιών, η εκπαιδευτική κλιμάκωση της παιδείας ήταν: Το Δημοτικό Σχολείο 4τάξιο, το Ελληνικό Σχολείο 3τάξιο και το Γυμνάσιο 4τάξιο. Εν αντιθέσει με τη σημερινή ισχύουσα κλιμάκωση, τότε τα Αρχαία Ελληνικά διδάσκονταν από τη πρώτη τάξη του Δημοτικού σχολείου.

Κατά κοινή δε ομολογία, τότε, τα παιδιά μαθαίνανε γράμματα και όχλ... αστεία.

Και τούτο, διότι τότε δεν υπήρχαν καφετέριες, ραδιόφωνα και τηλεοράσεις, με φυσική ως εκ τούτου συνέπεια να ενσκήπτουν με ζήλο στην εκμάθηση της παιδείας.

Τα ανωτέρω ως αποτελέσουν ένα προοίμιο του παρακάτω ευτράπελου περιστατικού. Κάποτε, ένας ξηρονομέος, προφανώς τελειόφοιτος του Σχολαρχείου (3η τάξη του Ελληνικού), θέλησε να πάει στο Μαυρομάτι, για κάποια δουλειά.

Ξεκινάει, λοιπόν, ένα πρωινό, με τη Μερσεντές της εποχής του, δηλαδή με το βαρβάτο το άτι του, και βαδίζοντας, τότε με την... πρώτη ταχύτητα (βάδην) και τότε με την... τετάρτη (καλπασμό), φθάνει με το καλό στις παρυφές του χωριού.

Εκεί όμως, πρωτοσυνάντησε μια γριούλα. Προκειμένου δε, να κάνει τον εφέ του, τη ρωτάει: Ω! γραία σας παρακαλώ πολύ μου υποδεικνύετε τον οίκον του Προέδρου σας;

Εν τω μεταξύ, η άμοιρη γριούλα να μην ξέρει γοι Ελληνικά. Κι είτε μέσα της: Τσ' σόι νερί για κι (τι σόι άνθρωπος είναι τούτος;) και στη συνέχεια του λέει: Τι θούα ντιαθύμι; (Τι λες παιδάκι μου;). Και προχωρώντας εκείνος προς το εσωτερικό του χωριού της λέει: Ω! γραία στερείσθε μορφώσεως;

Ελπίζω τελικά να... βρήκε τον οίκον του Προέδρου.

Μπάμπης Αραχωβίτης
Πολ. Μηχανικός

Ενίσχυσαν την έκδοσή μας και τους ευχαριστούμε

Τάκης Βαθμάς	10.000 δρχ.
Σπύρος Σεβλιανίτης	10.000 δρχ.
Κώστας Κέππας	2.000 δρχ.
Νίκος Μεθισσάρης	10.000 δρχ.
Τάκης Κουρούνης	5.000 δρχ.
Χαράλαμπος Αραχωβίτης	20.000 δρχ.
Σωτήρης Ρόκας	5.000 δρχ.
Αντώνιος Δημητρίου	10.000 δρχ.
Κων/νος Λιάκου	10.000 δρχ.
Χαρ. Γεωρ. Μεθισσάρης	10.000 δρχ.
Ιωάν. Λεων. Λάμπρου	10.000 δρχ.
Αθαν. Δ. Χρήστου	10.000 δρχ.
Χαράη. Γ. Κουρούνης	30.000 δρχ.

ΘΕΣΠΙΕΣ

**Τριμηνιαία πολιτιστική
και ιστορική επιθεώρηση
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ:**

Χαράλαμπος Αραχωβίτης

28ης Οκτωβρίου 22, Βριλήσσια 15235

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ: Χαρ. Γ. Μεθισσάρης

ΥΠΕΥΘ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Ν. Γ. Παπαδόπουλος

Ε. Γιάνναρη 5, Κ. Πετράλωνα 11853 Αθήνα

Τηλ. 3468268 - Fax. 3467155

ΑΝ ΘΕΛΕΙΣ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΣΕ ΛΕΝΕ ΑΝΔΡΑ ΝΑ ΚΡΑΤΑΣ ΤΟ ΛΟΓΟ ΣΟΥ

Ας έλθουμε τώρα και στην Κρήτη για να δούμε τι ήξει κι αυτή...!! Κάποτε σε μια από τις πηλατείες του Ηρακλή της Κρήτης ουζοπίνανε μπάρμπας κι ανηψιός, που κατάγονταν από τα Ανώγεια Μυθοποτάμου του Ν. Ρεθύμνης.

Απ' τα Ανώγεια κατάγονται, οι Σκουλιάδες, οι Κεφαλογιάννηδες, οι Σμπώκοι και πολλοί άλλοι της Ποιητικής Σκακιέρας.

Οι κάτοικοί της φημίζονται για την ετοιμολογία τους και ευστροφία πνεύματος. Σε μια λοιπόν στιγμή που ουζοπίνανε μπάρμπας κι ανηψιός, ρωτάει ο δεύτερος τον πρώτο. Δεν μου ήες μπαρμπα πόσων ετών είσαι; Εξήντα πέντε (65) του απαντάει ο μπαρμπα του. Ο ανηψιός εν γνώσει του ό-τι του έκρυβε και μερικά χρόνια, εν τούτοις δεν του είπε τίποτα, αλλ'α εξακολούθησαν να πίνουν... τα σκονάκια τους.

Επειτα όμως από κάμποσα χρόνια, που συναντήθηκαν παρεπιπτόντως στην ίδια πηλατεία κι αφού είχαν πιει και τα σχετικά τους... σκονάκια, ρωτάει ο ανηψιός τον μπάρμπα του: «Δεν μου ήες μπαρμπα πόσων ετών είσαι;». «Εξήντα πέντε» του ήξει.

«Ω!! Μπαρμπούλη μου και πρόπερι εξήντα πέντε (65) ετών ήσουνα και τώρα πάηι εξήντα πέντε (65);

Ακου ανηψιέ, του ήξει «ΑΝ ΘΕΛΕΙΣ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΣΕ ΛΕΝΕ ΑΝΔΡΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΡΑΤΑΣ ΤΟ ΛΟΓΟ ΣΟΥ».

Αυτά, ας είναι δείγματα για όσους αθετούν τον λόγο τους.

Μπάμπης Αραχωβίτης
Ποιητικός Μηχανικός

Αφιέρωμα

Ιωάννης Νικολαΐδης Λεβαδεύς (1800-1871)

“Η μυθιστορία ως πραγματευομένη εξαιρέτως τα της καρδιάς ομοιάζει με την κωμωδία. Αλλ’ εις την καρδίαν του ανθρώπου ως επί θεάτρου αντιπαλαιούσιν ακαταπαύστως μοχθηρά και αγαθή φύσις, τα πάθη με τον νουν και η κακία με την αρετήν. Ο δε αγνώστης καθημένος ως θεατής του μεγάλου τούτου αγώνος κρίνει κατά την ιδίαν αυτού συνειδησιν, ήτις πάντοτε σχεδόν ρέπει εις αλήθειαν. Όθεν η μυθιστορία, καθώς η δραματική τότε μόνον ευαρεστεί εις αυτήν, όταν μεταφέρει εις τον ιδανικόν κόσμον όσα εις τον φυσικόν απαντώμεν”.¹

Με τον καιρία ευθύβολο, περιεκτικό και εικονοκλαστικό αυτό λόγο ο Ιωάννης Νικολαΐδης Λεβαδεύς (1800-1871), (στο ε-ξής: Ι.Ν.Α.), ο πρώτος Βοιωτός Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών νοηματοδοτεί τον ορισμό της μυθιστορίας στη φερώνυμη επιφυλλίδα που δημοσιεύει στην εφημερίδα «Αθηνά» της 7ης Δεκεμβρίου 1835. Αυτήν ακριβώς τη μυθιστορία - ιστορία της ζωής του Ιωάννη Νικολαΐδη Λεβαδέως θα

**Ο Βοιωτός Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
που προετοίμασε τις πρώτες
γενιές επιστημόνων και
πολιτικών στη Βοιωτία**

προσπαθήσουμε να ιχνηλατήσουμε στο πλαίσιο του άρθρου αυτού μέσα από τις αφηγηρίες, τους σταθμούς και τις συνέχειές της στο κρίσιμο διάστημα 1800-1871· ένα άρθρο, το οποίο στη συνέχεια θα γίνει ξεχωριστή μονογραφία και βιβλίο.

Ας πάρουμε όμως την αφήγηση από την αρχή, από τις αφηγηρίες της ζωής του Ι.Ν.Α. στα κρίσιμα χρόνια 1800-1871. Στο σημείο ας γίνει περιοδολόγηση της ζωής του Ι.Ν.Α. Σε τέσσερις μεγάλες περιόδους διακρίνεται η ζωή του Ι.Ν.Α. Στην πρώτη, από το 1800 έως το 1827, είναι η περίοδος της γέννησης, της εγκύκλιας παιδείας και των νεανικών δραστηριοτήτων του Ι.Ν.Α., στη δεύτερη, από το 1827 έως το 1832, είναι

**ΤΟΥ ΘΑΝΑΣΗ ΧΡΗΣΤΟΥ
Διδάκτορα Νεότερης Ιστορίας
του Πανεπιστημίου Αθηνών**

η περίοδος των πανεπιστημιακών σπουδών του Ι.Ν.Α. στο Παρίσι, στην τρίτη, από το 1832 έως το 1848, είναι η περίοδος της επιστροφής του Ι.Ν.Α. στην Ελλάδα και της καθηγεσίας του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στην τέταρτη και τελευταία, από το 1848 έως το 1870 ή το 1871 (διότι δεν έχει

προσδιορισθεί η ακριβής χρονολογία του θανάτου του Ι.Ν.Α.) είναι η περίοδος της συγγραφικής, της δημοσιογραφικής και της κοινωνικής δράσης του Ι.Ν.Α.²

Ας δούμε τα πράγματα από την αρχή, από την πρώτη περίοδο, από το 1800 έως το 1827, την περίοδο δηλ. της γέννησης, της εγκύκλιας παιδείας και των νεανικών δραστηριοτήτων του Ι.Ν.Α. Ο Ι.Ν.Α. γεννήθηκε το 1800 στη Λειβαδιά από μία εύπορη, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, οικογένεια. Διδάχθηκε κατ' οίκον τα εγκύκλια γράμματα και το 1816 συνοδευόμενος από το θείο του Νικολάκη Νάκο, ισχυρό δημογέροντα της Λειβαδιάς, πήγε στα Ιωάννινα, όπου εγγράφηκε στη Σχολή του Αθανάσιου Ψαλίδα και όπου εκεί έμαθε άριστα την ιταλική γλώσσα. Επέστρεψε στην ιδιαίτερή του πατρίδα και εγκαταστάθηκε στη Θήβα, όπου δίδαξε στην οικεία Σχολή. Στα τέλη του 1820 με αρχές του 1821 ο Ι.Ν.Α. συνοδευόμενος από τον έτερο θείο του, Νικόλα Βρυζάκη, σπουδαίο προεστώτα της Θήβας, πήγε στην Κωνσταντινούπολη για περαιτέρω σπουδές. Εκεί όμως τους πρόλαβε η αιφνίδια εξέλιξη της επανάστασης του '21, κατάφεραν ωστόσο και απέφυγαν τα σκληρά αντίποινα των Οθωμανών σε βάρος του Ελληνισμού και διαπεραιώθηκαν στην Οδησό. Εκεί ο Ι.Ν.Α. πέτυχε και μπήκε ως κατ' οίκον διδάσκαλος στο σπίτι της περιγίπισσας Ραλλούς Μουρούζη και ανέλαβε την ανατροφή των παιδιών της.³

Το 1827, και έτσι μπαίνουμε στη δεύτερη περίοδο της ζωής του, ο Ι.Ν.Α. πήγε στο Παρίσι με έξοδα της πρώην μαθήτριάς του, κόρης της Ραλλούς Μουρούζη, που στο ενδιάμεσο είχε νυμφευθεί τον Κολίνο Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και σπούδασε φιλολογία και ιατρική, μάλιστα ο Ι.Ν.Α. έκανε τη διδακτορική του διατριβή στην ιατρική. Καρπός των παρισινών μελετών του Λεβαδέως είναι η συγγραφή του πρώτου του βιβλίου με τίτλο: “Στοχασμοί περί των συμφερόντων εις το ελληνικόν Έθνος”, Παρίσι 1832, που εκδόθηκε με έξοδα του Κολίνου Θ. Κολοκοτρώνη.⁴

Το 1832 ο Ι.Ν.Α. επέστρεψε στην Ελλάδα και με αυτά μπαίνουμε στην τρίτη περίοδο της ζωής του και αμέσως διορίστηκε Καθηγητής των φυσικών επιστημών στην Κεντρική Σχολή της Αίγινας και ταυτόχρονα έγινε μέλος του Ιατροσυνεδρίου και της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών. Το 1836 ο Ι.Ν.Α. με παρέμβαση του Ιωάννη Κωλέττη, διότι ο Λεβαδέως ανήκε στο “γαλλικό κόμμα”, διορίστηκε πάρεδρος στη γραμματεία “επί των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίου Εκπαιδεύσεως” συμβάλλοντας ποικιλοτρόπως στα πράγματα της παιδείας. Με το διάταγμα “περί συστάσεως του πανεπιστημίου” της 22ας Απριλίου 1837 ο Ι.Ν.Α. διορίστηκε Επιτίμιος Καθηγητής της διαιτητικής διδάσκοντας για 11 συναπτά έτη, για 22 εξάμηνα δηλ., έως το 1848 διάφορα γνωστικά αντικείμενα της παθολογίας. Ας σημειωθεί ακόμα πως στις 16 Ιανουαρίου 1846 έγινε από Επιτίμιος Καθηγητής Τακτικός και στις 27 Σεπτεμβρίου 1848 αφυτηρέτησε από το Πανεπιστήμιο.⁵

Κατόπιν και με αυτά μπαίνουμε στην τέταρτη και τελευταία περίοδο της ζωής του, εκείνη της συγγραφικής, της δημοσιογραφικής και της κοινωνικής δράσης, ο Ι.Ν.Α. ασχολήθηκε με την ιατρική έρευνα και τη συγγραφή. Αρχικά λέγεται ότι πήγε για σύντομο χρονικό διάστημα στην Κωνσταντινούπολη και άσκησε το λειτούργημα του ιατρού. Σχετικά με το συγγραφικό του έργο, το πρώτο του βιβλίο ήταν, όπως προαναφέρθηκε, “Στοχασμοί περί των συμφερόντων εις το ελληνικόν έθνος”, Παρίσι 1832, κατόπιν εξέδωσε σε συνεργασία με το Μιχαήλ Γ. Σχινά ένα δίτομο “γαλλελληνικό λε-

ξικό” του Bescherelle και Poitevin, Αθήνα 1861, ύστερα εξέδωσε το “Κάτοπτρον της κοινωνίας, είτε έκθεσις των αρετών και κακιών”, Αθήνα 1864 και το “Πνεύμα της θρησκείας, είτε συγκριτική ιστορία του Χριστιανισμού. Δοκίμιον”, Αθήνα 1869 και τέλος μία “Κοσμολογία”, την οποία δεν έχω ακόμα επισημάνει.⁶

Αναφορικά με τη δημοσιογραφική του δράση· το πρώτο περιοδικό ο Ι.Ν.Α. εξέδωσε σε συνεργασία με τον Εμμανουήλ Αντωνιάδη το 1836, τιτλοφορούνταν «*Ηώς*», έβγαινε κάθε δεκαπενθήμερο και ήταν ποικίλης ύλης. Το δεύτερο ήταν ο “*Εραριστής ο Ευρωπαϊκός*” που εξέδωσε σε συνεργασία με τον Κωνσταντίνο Παπαρηγόπουλο, τον Περικλή Αργυρόπουλο, το Φίλιππο Ιωάννου και το Γεώργιο Βέλιο και κυκλοφόρησε από το 1840 έως το 1842. Και το τρίτο ήταν η «*Μνημοσύνη*» που εξέδωσε σε συνεργασία με το Γεώργιο Ζαλοκώστα τα χρόνια 1852-1854. Επίσης, για μικρό χρονικό διάστημα ο Ι.Ν.Α. διατέλεσε και πολιτικός συντάκτης στην εφημερίδα “*Θεατής*”.⁷

Σχετικά με την κοινωνική δράση του Ι.Ν.Α., αυτή είναι σημαντική και πολυδιάστατη. Ο Ι.Ν.Α. έδωσε σημαντική ώθηση στην έρευνα της ιατρικής στην Ελλάδα και ήταν εκείνος που έφερε στα καθ’ ημάς την επιρροή της γαλλικής ιατρικής, άλλωστε ήταν ο μοναδικός Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών που είχε σπουδάσει στη Γαλλία και όχι στη Γερμανία. Επίσης και το σημαντικότερο ήταν εκείνος που δημιούργησε τις προϋποθέσεις για να γραφούν οι πρώτοι Βοιωτοί φοιτητές στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, διότι όπως είναι γνωστό δεν είχαν θεσμοθετηθεί τότε εισαγωγικές εξετάσεις για το Πανεπιστήμιο και το κριτήριο εισόδου στην ανώτατη παιδεία ήταν το απολυτήριο του Γυμνασίου και το οικονομικό εισόδημα της οικογένειας. Ο Ι.Ν.Α. προετοίμασε με το πολύπλευρο έργο και τις ρηξικέλευθες πρωτοβουλίες του ουσιαστικά τη γενιά ενός Λουκά Μπέλλου (1848-1913) για τη Θήβα και ενός Νικόλαου Μπουφίδη (1841-1912) για τη Λειβαδιά, γενιές άξιων επιστημόνων, πολιτικών και στελεχών για τη Βοιωτία.⁸

Στο επιμύθιο του σύντομου αυτού άρθρου 200 χρόνια από τη γέννηση του Ι.Ν.Α. και 129 χρόνια από το θάνατό του έχει ωριμάσει πλέον ο καιρός, προκειμένου το ενδιαφέρον μας για τα ζητήματα της τοπικής ιστορίας της Βοιωτίας να διευρυνθεί και να συστηματοποιηθεί. Τέλος, επίκαιρος όσο ποτέ άλλοτε είναι σήμερα τηρουμένων των ιστορικών και κοινωνικών αναλογιών ο καιρία ευθύβολος, περιεκτικός και εικονοκλαστικός λόγος του Ι.Ν.Α. για τον ορισμό της μυθιστορίας: “*Η μυθιστορία ως πραγματευομένη εξαιρέτως τα της καρδιάς ομοιάζει με την κωμωδία. Αλλ’ εις την καρδιάν του ανθρώπου ως επί θεάτρου αντιπαλαίουσιν ακαταπαύτως μοχθηρά και αγαθή φύσις, τα πάθη με τον νουν και η κακία με την αρετήν. Ο δε αναγνώστης καθήμενος ως θεατής του μεγάλου τούτου αγώνος κρίνει κατά την ιδίαν αυτού συνείδησιν, ήτις πάντοτε σχεδόν ρέπει εις αλήθειαν. Όθεν η μυθιστορία, καθώς η δραματική τότε μόνον ευαρεστεί εις αυτήν, όταν μεταφέρει εις τον ιδανικόν κόσμον όσα εις τον φυσικόν απαντώμεν*”.

Αντί επιλόγου

Ας αποθησαυρισθεί στη συνάφεια αυτή η σχετική με το θέμα επιφυλλίδα του Ιωάννη Νικολαΐδη Λεβαδέα που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «*Αθηνά*» της 7ης Δεκεμβρίου 1835 (αρ. φ. 295):

«ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, Την 7 Δεκεμβρίου 1835

Μοι εφάνη πάντοτε σπάνιον προτέρημα το να ομιλήση τις διεξοδικώς με αγχίνοιαν και χάριν περί οποιασδήποτε υποθέσεως, εκτός μόνον εις τα σχολεία όπου τιμάται ως ρητορική η απειροκάλος ανάλυσις των ιδεών, και των συνθέτων λέξεων ο σωρός. Δια τούτο εθαύμασα πολλάκις τινάς συνηγόρους α-

διακόπως τα αυτά επαναλαμβάνοντας εις ολοκλήρους ώρας χωρίς ν’ αποκοιμήσωσι τους ήδη υπνηλούς ως επί το πλείστον εις τας καθέδρας αυτών δικαστάς, χωρίς να βαρύνωσι την προσοχήν ακροατών δυσαρέστων και αφισκόρων.

Σκεπτόμενος όμως ο άνθρωπος θέλει εύρειν ότι και το εναντίον της περιστάσεως ταύτης κα-

τόρθωμα δεν έχει ολιγοτέρους κόπους, το να συμπίεση δηλ. τας εις ελάχιστον όγκον πολλάς και διεσπαρμένας ιδέας, να κρίνη αδεκάστως και σαφώς εις μικρόν άρθρον μακρού ενίστε συγγράμματος δύο ή τρεις τόμους, και να συμπεριλάβη εν ταυτώ όσα απαιτούσι της ύλης η εκλογή, της συντάξεως η οικονομία, ο χαρακτήρ του λόγου και αι δοξασίαι του συγγραφέως, χωρίς να αμελήση τους επαίνους και τας κατηγορίας των οποίων κρίνει αυτόν άξιον.

Αφ' ού είδον εις τα προηγούμενα της Αθηνάς φύλλα πολλάς περι μυθιστορίας διατριβάς τας μεν σπουδαίας τας δε κωπαστικάς ή και με σοφιστικήν απλώς τετορευμένας τέχνην, απόρησα τώντι πως κατώρθωσαν να πολυλογήσωσι τόσον οι επιτήδειοι αυτών συγγραφείς μονομερώς θεωρούντες το υποκείμενον. Έπειτα συλλογισζόμενος ότι έχω να συγκεντρώσω ως εις εστίαν εν ταύθα και όσα αυτοί είπαν ορθά μερικώς περί της Κορίνθης και πολλών άλλων μυθιστοριών αναμνήσεις, ευρήκα το επιχείρημά μου ουχ ήτον δυσκατόρθωτον. Αλλ' ας μη εκτείνωμαι εν τοσοούτω πλειότερον καταργών με ματαιολογίας μέρος και του ολίγου τούτου τόπου τον οποίον ο Συντάκτης της Εφημερίδος μοι παρεχώρησεν.

Πριν έμβω εις την υπόθεσιν προθυμούμαι να επαινέσω τόσω μάλλον την εμβρίθειαν, την κοσμιότητα και την εύροιαν των λόγων του Κ.Κ.Π. όσω ολίγον άλλοι εκτίμησαν τας αξιομιμήτους ταύτας αρετάς: θεωρώ όμως αυθαίρετον και βεβιασμένην την κατ' αυτόν της φιλολογίας διαίρεσιν. Δοξάζων τω όντι ότι η επ' άπειρον των πολιτικών ιδεών ανάπτυξις πρέπει μόνη εις το εξής να ενασχολή τους πεπαιδευμένους, και διύσχυριζόμενος ότι εις αυτήν ευαρεστότερον περιστρέφεται η σημερινή των ελευθέρων εθνών φιλολογία, περιέκλεισαν εις στενότατον κύκλον τας απεριορίστους του ανθρώπου επιθυμίας, και συμπεριέλαβεν εις γενικήν προγραφήν όλα τα χαρίεντα της φαντασίας δημιουργήματα, την επιστημονικήν έρευναν των φυσικών φαινομένων και πάσαν άλλην βιομηχανικήν επιτήδευσιν. Αλλ' ημείς γνωρίζομεν εξ εναντίας πόσον καθ' όλην την Ευρώπην ευρίσκονται αδιαχωρίστως συνδυασμένα το τερπνόν και το ωφέλιμον, ότι παντού τιμάται η ποικιλία, και αναγκάζόμενοι απ' αυτής της φύσεως τους αιωνίους νόμους οι άνθρωποι μεταβαίνουνσιν από τα σοβαρά εις τα εύθυμα; Επειδή ούτε αι διάφοροι του νοός δυνάμεις, ούτε του σώματος τα όργανα υποφέρουσιν ενδελεχή ενεργειαν, αλλά τότε μόνον συντηρούνται και ακμιάζουσι μάλιστα, όταν εργάζωνται παρά μέρος καθώς οι ταχυδρομικοί ίπποι διαδέχοντα με αμοιβαίαν ωφέλειαν ο εις τον άλλον εις τους σταθμούς. Έπειτα αι Μούσαι ήσαν όλαι ομοθαλείς αδελφαί: ο χορός, η μουσική, η ποίησις συνέτειναν πάντοτε εις την ημέρωσιν των ηθών.

Δια τούτο όπου εισάγεται ο πολιτισμός, πρέπει και αυτά και όλαι αι λοιπαί γνώσεις να προχωρώσι, και να τελειοποιώνται, ει δυνατόν ομοίως.

Αλλ' υπάγεται άρά γε εις ταύτην την κατηγορίαν η μυθιστορία; διατί όχι; πού άλλού ευρίσκομεν φυσικώτερον χαρακτήρων ζωηρότερον εξεικονισμόν; πού κάλλιον κατοπτρίζονται και τα διαφενέστατα, ούτως ειπείν, της καρδείας αισθήματα; πού πιστότερον διαγράφονται τα ήθη;

Ίσως απατώμαι, αλλά νομίζω, ότι και αυτών των Γερμανών, οι οποίοι ζητούντες τας αρχάς της ιδεογονίας και αισθηματικής εξέπεσον του υλικού κόσμου και απελανήθησαν εις την απέραντον χώραν της ανυπαρξίας, κανέν φιλοσοφικόν σύνταγμα δεν δύναται να συγκριθή κατά την βιωτικήν ωφέλειαν με τον Γκίλβλας, τον Δοκισσότον, τους Ιγγασίους, τον Βελισάριον τον εξόριστον της Σιβηρίας, τον Αγάθωνα, τα κατά Παύλον και Βιργγνίαν, τον Τηλέμαχον, τον Ανάχαρσιν, και τον Αιμύλον, τα οποία δεν σφάλλομεν αν ονομάσωμεν πανόραμα των διαφόρων περιπετειών και φάσεων της κοινωνίας, ή κριτήριον των ανθρώπων και των πραγμάτων ασφαλέστατον.

Κατά δυστυχίαν και η μυθιστορία, καθώς όλα τα πράγματα, καπληεύεται και διαφθείρεται. Όθεν αντί να αποστρέφηται διδακτικώς εις τον νουν, πολλάκις θεραεύει μόνον τα πάθη και υποκνίζη τας κακάς ορξείεις. Γοητευομένη από τα θέληγτρα τοιαύτης αναγνώσεως πολλάκις η ανάγωγος και αχειραγώπητος ηλικία εξάπτεται εξ ημέρας εις νέας επιθυμίας, και εκτραχηλιζομένη κατ' ολίγον εις βδελυράν δίαιταν καπαντά τέλος εις ελεεινήν αναίδειαν χάνωσιν και ακηδίαν.

Κατ' αυτόν σχεδόν τον τρόπον προβαίνει και η εύθυμος κατ' αρχάς του οποίου μέθη, έως ου αυξομένης πάντοτε της δόσεως, φέρη τον άνθρωπον εις πρόωρον γήρας, εις απονίαν και εις ευήθειαν. Εκ τούτων εννοείται ότι αποδεχόμενος καθ' εαυτό το πράγμα αποποιούμαι την κατάχρησιν, και αποστρέφομαι όλαις δυνάμεισιν τον Σάνυρον Παρνήν, τον βδελυρόν Πιγολεβρούνον και πολλά του Βολταίρου μισόθησκα και άσεμνα. Νομίζω δε ακολούθως ότι από σέβας και προς τα ήθη και προς την θρησκείαν δεν πρέπει να συχωρώμεν αδιακρίτως εις όλαις τας ηλικίας των τοιούτων βιβλίων την ανάγνωσιν, πολύ δε ολιγότερον να εγκρίνωμεν, κατά την γνώμην του Κ.Σ.Ρ. την απόλυτον και απεριορίστον μετάφρασιν. Αλλ' ότε πάσχομεν διδακτικών πάσης επιστήμης και τέχνης βιβλίων έλλειψιν, συμφέρει εις αυτά μάλιστα να στρέψωμεν την προσοχήν ζητούντες τρόπον τινά την αναγκαιοτάτην τροφήν και ενδυμασίαν πριν επιθυμήσωμεν λουκουλλικής τραπέζης μαγγανείας και περιβολής πολυτέλειαν.

Αν οι παλαιοί δεν εγνώριζον το χάριεν τούτο της φιλολογίας είδος, οποίον το περιγράφομεν, δεν πρέπει δι' αυτόν τον λόγον μόνον να το καταφρονήσωμεν οπισθοδρομούντες εις ανεπιστράφους αιώνας και αναχρονίζοντες αναχρονισμόν τόσω μάλλον γελοιώδη όσω οι νεώτεροι υπερτερούσι κατά πολλά τους αρχαίους.

Εξετάζοντες όμως προσεκτικώτερον το αντικείμενον τούτο ευρίσκομεν ότι και αυτή του Ξενοφώντος η Κυροπαίδεια δεν ήτο ει μη απλή μυθιστορία. Εάν δε ενθυμηθώμεν πόσον οι Έλληνες ήσαν διεφθαρμένοι, ότι παντού εφώλευεν άσεμνος έρωσ ώστε και οι φιλόσοφοι εις τας Ακαδημίας και οι θεοί αυτοί εις του Ολύμπου τα δώματα δεν έμενον άπρωτοι από τα φαρμακερά αυτού βέλη, βιαζόμεθα να συμπεράνωμεν ότι των αρχαίων τα Μιλησιακά λεγόμενα και ερωτικά διηγήματα υπερέβαινον κατά την αισχρότητα πολλά των σημερινών μυθιστορημάτων. Παραλείπων ενταύθα ως τοιαύτα τα κατά Ροδανίδα και Σιμωνίδην του Ιαμβλίχου, τα κατά Λευκίππην και Κλειτοφώντα του Αχιλλέως Τατίου μιμήματα ίσως προγενεστέρων άλλων, αρκούμαι να αναφέρω τα γλαφυρότατα των όσα διεσώθησαν ως ημάς δηλ. τα κατά Θεαγένην και Χαρίκλειαν του Ηλιοδώρου και τα κατά Δάφνιν και χλόην του Λόγγου.

Η μυθιστορία ως πραγματευομένη εξαιρέτως τα της καρδιάς ομοιάζει με την κωμωδίαν. Αλλ' εις την καρδίαν του ανθρώπου ως επί θεάτρου αντιπαλαίουσιν ακαναπαύστως μοχθηρά και αγαθή φύσις, τα πάθη με τον νουν και η κακία με την αρετήν. Ο δε αναγνώστης καθήμενος ως θεατής του μεγάλου τούτου αγώνος κρίνει κατά την ιδίαν αυτού συνείδησιν, ήτις πάντοτε σχεδόν ρέπει εις αλήθειαν. Οθεν η μυθιστορία, καθώς η δραματική τότε μόνον ευαρεστεί εις αυτήν, όταν μεταφέρει εις τον ιδανικόν κόσμον όσα εις τον φυσικόν απαντώνμεν. Τέλος τα επικά ποιήματα κατά τι κυρίως άλλο διαφέρουσιν, ειμή καθότι γράφονται εις έμμετρον λόγον και η φαντασία έχει εις την σύνθεσιν αυτών πληροτέραν επιρροήν.

Προς απόδειξιν των υπέρ της σεμνής μυθιστορίας ήδη λεγομένων αρκεί να είπωμεν ότι μεταξύ των εθνών τα οποία αναφέρει ο Κ. Κ. Π. ως ελείπερα και ευνομούμε-

να ήμασαν και διαπρέπουσιν, ο Γοδουίν, ο Λιουίς, ο Φιλδόγγ, ο Ρισιαρτσών, ο Σκοτ, ο Ούγο, ο Ιαννίνος, ο Νοδιέρ, ο Σουέ, ο Βαλζάκ, ο Κούπερ, ο Godvvin, ο Lewis, ο Filding, ο Richardson, ο Scott, ο Hugo, ο Jannin, ο Nodier, ο Sue, ο Balzac, ο Cooper κ.λπ.

Όλοι οι νέοι και πολλά νεάνιδες αναγινώσκουσι τας θελκτικές τούτων των συγγραφέων μυθιστορίας, και μέχρι τούδε ούτε η ηθική παισθητώς διεφθάρη, ούτε η πολιτική έπαθεν, ούτε το πνεύμα μετωχετεύθη και παρεκτράπη από τα σπουδαία εις τα παιγνιώδη, αλλ' αυξάνει μεν πάσαν ημεραν η βιομηχανία μεταδίδοτα δε καθώς το θερμαντικόν δια της κοινωνίας ο έρωσ της ελευθερίας, τελειοποιούνται δε αι επιστήμαι γινόμεναι τόσω μάλλον ευάρεστοι εις το κοινόν όσω φαίνονται ενδεδυμένοι τον ανθηρόν των χαρίτων πέπλον, τον οποίον φέρει και η Ιταλική Αρχαιολογία της Κορίννης.

Αποδεχόμενος εύελπισ την τρίτην εποχήν της φιλολογίας, την οποίαν προαναγγέλει ο Κ.Κ.Π. επιθυμώ και εγώ, καθώς αυτός, να βλέπω εκ διαλειμμάτων και πολιτικά τινά σπουδάσματα εις τας Έλληνικάς Εφημερίδας. Αδίκως κατ' εμέ κριτήν, ο Κ. Π. Δ. καταφρονεί τας Εφημερίδας δια το πολυκέφαλον της συντάξεως. Επειδή εις αυτάς την σημερινον αποταμειούνται εκ του προχείρου όλαι αι γνώσεις, και μεγάλοι άνδρες διαφόρων τάξεων καταδέχονται να καταβαίνουσιν εις την ένδοξον ταύτην παλαιίστρα. Προς πίστωσην δε τούτου έχομεν την επιθεώρησιν του Εδιμβούργου και τόσας άλλας αυτής συναμίλλους. Αλλά και ταύτα φρονών νομίζω παράκαιρον να ζητώμεν με ιδιαιτέραν σπουδήν των άλλων εθνών τας θεσμοθεσίας εις την μόλις ελευθερωμένην Ελλάδα, ως αν ήτο δυνατόν να δημιουργήσωμεν τους λείποντας αξίους ανθρώπους, να εμψυχήσωμεν την σοφίαν εις αμαθή λαόν και να ωριμάσωμεν μηχανικώς τα πράγματα καθώς τους καρπούς των θερμών κλιμάτων. Τα έθνη προοδεύουσι πάντοτε οποιαδήποτε απαντήσωσιν εμπόδια και η προχωρητική αύτη κίνησις δεν παύει ειμή όταν αποθάνωσιν, εκλείποντα μακρόν ή βραχύν χρόνον από τον πολιτικόν ορίζοντα, καθώς τινες αστέρες από του ουρανού το στερέωμα.

Νικολαΐδης Λεβαδιεύς»

Παραπομπές

1. Αθηνά, αρ. φ. 295, 7 Δεκεμβρίου 1835.
2. Τ. Λάμπας, **Κώστας Τριανταφύλλης**, Αθήνα 1980, σ. 9-10.
3. **Μεγάλη Έλληνική Εγκυκλοπαίδεια**, τ. 15, σ. 872.
4. Γ. Η. Πεντόγαλος, **Σχολεία ιατρικής παιδείας στην Ελλάδα**, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 121-123.
5. Α.Π. Κούζης, **Ιστορία της Ιατρικής Σχολής**, Αθήνα 1939, σ. 6, 11 και 20.

- Επίσης βλ. Ι. Πανταζίδης, **Χρονικόν της πρώτης πενηκονταετίας του ελληνικού πανεπιστημίου**, Αθήνα 1889, Πίναξ Γ'. Γ' της Ιατρικής Σχολής.
6. Βλ. τα ίδια τα έργα του Ιωάννη Νικολαΐδη Λεβαδέως.
7. **Μεγάλη Έλληνική Εγκυκλοπαίδεια**, τ. 15, σ. 872 και Γ.Η. Πεντόγαλος, **ό.π.** σ. 121-123.
8. Γ.Η. Πεντόγαλος, **ό.π.**, σ. 121-123 και Τ. Λάμπας, **ό.π.**, σ. 9-10.

Μορφές των Θεσπιών

Του ΓΙΑΝΝΗ ΛΑΜΠΡΟΥ

Η πολυπόθητη απελευθέρωση της Ελλάδος από τον οθωμανικό ζυγό βρήκε ολόκληρη την επαρχία Θηβών να είναι παντελώς κατεστραμμένη. Στα χωριά του Δήμου Θεσπιών οι κατοικίες είναι πλέον ερείπια. Η αναρχία, λόγω ελλείψεως διοικητικών υπηρεσιών, μαστίζει ολόκληρη την επαρχία και οι κάτοικοι - σύμφωνα με επιστολές που στέλνουν στον Καποδίστρια - είναι απογοητευμένοι. Σιγά - σιγά, όμως και με τεράστιες δυσκολίες, οι κάτοικοι προχώρησαν στην ανοικοδόμηση των χωριών και των κατοικιών τους καθώς και στην ανάπτυξη τους, κυρίως μέσα από την αγροτική εκμετάλλευση. Οι Δήμαρχοι που ανέλαβαν, Θεόδωρος Χατζής, Αναγνώστης Γκορίτσας, Λουκάς Γκορίτσας, Βασίλειος Παπανικολάου, έδωσαν βάρος και στο ζήτημα της Παιδείας. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι αμέσως μετά την απελευθέρωση, μόνο ο Θεόδωρος Χατζής, ο Σωτήρχος Κουτσούρης και δυο τρεις άλλοι κάτοικοι γνώριζαν γραφή και ανάγνωση. Στις πρώτες δεκαετίες, αμέσως μετά την απελευθέρωση, το κύριο βάρος δόθηκε στην ανασυγκρότηση των κατεστραμμένων χωριών. Παράλληλα, ξεκίνησε και η προσπάθεια για τη δημιουργία των πρώτων σχολείων. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της δεκαετίας 1870 ο Δήμος Θεσπιών είχε συνολικά 4.581 κατοίκους.

Περιοχή	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο
Βάγια	502	477	979
Ερημόκαστρο	385	380	765
Κασνέσι	284	252	536
Μαυρομάτι	465	400	865
Νεοχώρι	148	130	278
Παλαιοπαναγιά	398	334	732
Κασκαβίλι	228	198	426
Αρχοντίκι			
Σύνολο	2410	2171	4581

Από αυτό τον πληθυσμό σε ολόκληρο το Δήμο Θεσπιών στη δεκαετία 1870 οι εγγράμματοι άρρενες του Δήμου ήταν 206, ενώ οι θήλεις (κοπέλες) ήταν 4. Αντιθέτως, οι αγράμματοι ήσαν: άρρενες 2.204 και θήλεις 2.167. Δηλαδή, εγγράμματοι σύνολον 210 και αγράμματοι σύνολον 4371. Θα πρέπει να σημειώσουμε επίσης, ότι οι δήμαρχοι Λουκάς Γκορίτσας και Βασίλειος

Παπανικολάου, έδωσαν μεγάλο βάρος στην εκπαίδευση.

Τα στατιστικά στοιχεία που παραθέτουμε είναι αρκετά ενδεικτικά:

Δήμοι Θεσπιών

Ερημόκαστρο: Σχολείο αρρένων, 2 δάσκαλοι με μηνιαίο μισθό 3600 δραχμές, γραφική ύλη και έξοδα λειτουργίας 552 δραχμές. Η ετήσια δαπάνη του σχολείου αρρένων Ερημοκάστρου είναι 4.152 δραχμές. Υπήρχε όμως και σχολείο θηλέων με 1 δάσκαλο και με ετήσια δαπάνη 1.572 δραχμές. Στα Βάγια το σχολείο αρρένων είχε τρεις δασκάλους, με ετήσια δαπάνη 6.012 δραχμές. Το σχολείο θηλέων είχε 1 δάσκαλο και η ετήσια δαπάνη ήταν 1.572 δραχμές. Στο Μαυρομάτι το σχολείο αρρένων είχε 2 δασκάλους και ετήσια δαπάνη 3.972 δραχμές. Στο σχολείο θηλέων είχε 1 δασκάλα με ετήσια δαπάνη 1.632 δραχμές. Στην Παλαιοπαναγιά το σχολείο αρρένων είχε 1 δάσκαλο και ετήσια δαπάνη 1.892 δραχμές. Το σχολείο θηλέων είχε 1 δάσκαλο και ετήσια δαπάνη 1.892 δραχμές. Το σχολείο θηλέων είχε 1 δάσκαλο και ετήσια δαπάνη 1.632 δραχμές. Σχολείο είχε και το Νεοχώριον με 1 δάσκαλο και ετήσια δαπάνη 1.080 δραχμές.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι αίθουσες διδασκαλίας ήταν όλες ενοικιαζόμενες. Αίθουσα σχολείου Δημοτική υπήρχε μόνο στο Μαυρομάτι και στην Παλαιοπαναγιά. Το σύνολο της δαπάνης για την εκπαίδευση στο Δήμο Θεσπιών έφτανε την περίοδο αυτή στο ποσό των 23.516 δραχμών, όταν στους υπόλοιπους δήμους η δαπάνη για την εκπαίδευση ήταν: Δήμος Πλαταιών 9.204 δραχμές, Δήμος Ακραιφνίου 4.440 δραχμές, Δήμος Θίβης 19.416, Δήμος Θηβαίων 23.258. Βλέπουμε ότι ο Δήμος Θεσπιών δαπανούσε για την Παιδεία το μεγαλύτερο ποσό από όλους τους άλλους δήμους της επαρχίας, ακόμη και από αυτό της Θήβας. Η δαπάνη αυτή όμως των φωτισμένων Δημάρχων δεν πήγε χαμένη. Ο Δήμος των Θεσπιών έχει να παρουσιάσει στον 19ο αιώνα μία πλειάδα αξιόλογων επιστημόνων και πνευματικών ανδρών, οι οποίοι έμαθαν τα πρώτα τους γράμματα στη δύσκολη αυτή περίοδο και κατάφεραν να μεγαλουργήσουν. Δεν είναι τυχαίο ότι από τη γενιά αυτή βγήκαν από τα χωριά γνωστοί πανελληνία επιστήμονες και βουλευτές, οι οποίοι τίμησαν και δόξασαν την περιοχή μας.

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

α. Προοίμιο

Στου Τύρναβου την Εκκλησιά μαλώσαν δυο πατέρες
οι βλασφημίες κι οι βρισιές εφτάσαν στους αιθέρες.
Δεν είχαν μέσα τους φραγμό, αυτοκυριαρχία
κι ακόμη λίγο σεβασμό προς την ιεραρχία.
Εξέλειπε η ανθρωπιά, του ράσου η σεμνότης
αφού δεν πρόλαβε να βγει στην πόρτα ο Δεσπότης.
Δεν φθάναν μόνο οι φωνές που ξάφνιασαν τον κό-
σμο,
πετούσαν βάζα, θυμιατά και γλάστρες με το δυσόμο.
Και κείνα μες στο ιερό που γίνεται η θυσία
να δέρνονται δυο κληρικοί αυτό 'χει σημασία.
Αντε καημένη Εκκλησιά τους νέους μας που πλάθεις
απ' τους κακούς σου κληρικούς τι σου 'μελε να πά-
θεις.

β. Ο αγώνας τους

Δεν ήταν μόνο τυχερά που έπρεπε να πάρουν
και το παγκάρι τελικά ζητούσαν να γδάρουν,
να μεταφέρουν μακριά τόσες χιλιάδες μέτρα
ώστε να εκμεταλλευτούν και του Ναού την πέτρα,
αυτού που η κατασκευή δεν είχε τελειώσει
και σ' ενορία στους πιστούς δεν είχαν παραδώσει.
Εκείνος ήτανε θαρρώ του θράσους η αιτία
για ποιος θα τότε λειτουργεί να βρουνε πελατεία.
Μιλούμε για το μαγαζί μ' εμπόρευμα και κέρδη
ενώ το πλήθος των πιστών πλανώμενο καθεύδει.
Τους θεωρεί υιούς Θεού, κι άξιους εκπροσώπους
το ράσο τους που το τιμούν και άγιους ανθρώπους.
Η Εκκλησία, ο ναός κι ο κόσμος που πιστεύει
το εκκλησίασμα σαφώς με όνειρα καθεύδει.

γ. Ποιος τους επέλεξε

Πολλές χιλιάδες Χριστιανοί κοσμούν την εκκλησία
με την αγάπη στο Θεό της πίστης παρρησία,
να γονατίσουν δουλικά στον άναρχο πατέρα
σ' αυτόν που δίνει τη ζωή, την πλάση, τον αγέρα.
Κι από εκείνους τους πιστούς κανένας τους δεν ξέρει
ποιος τέλος πάντων τον παπά στον τόπο έχει φέρει,

ποιος τον επέλεξε να 'ρθει και να φορά τα ράσα
να πνίγει κάθε ταπεινού του ήθους την ανάσα.
Βεβαίως κείνοι απαντούν τον άπιστο ακούτε;
Μα ούτε άπιστος φρονώ και άθεος τε ούτε.
Τα γράφω για να μπει σειρά να βάλουμε μια τάξη
αέρα πήραν τα μυαλά στα έργα και στην πράξη,
και φθάνουν στον αφορισμό, στραβό σαν κάτι πάει
που να τους φέρνει ταραχή, να τους ταρακουνάει.

δ. Η Εκκλησία δεν τους ελέγχει πλέον

Εμάθαμε απ' το σχολειό απ' τον καιρό εκείνο
γι' αλάθητο και Παπισμό, για Λούθηρο, Καλβίνο.
Συγχωροχάρτια μ' αμοιβή το έλεος να πάρεις
κι ανάλογα με τα λεφτά να σου 'ρθει θεία χάρις.
Αλήθεια ήταν τρομερό, σκληρό για να πιστέψεις
να βγάλεις έξω το Χριστό αυτούς για να χωνέψεις.
Και βγήκαν Αγγλικανιστές, Μεθοδιστές στο δρόμο
μετά οι Ευαγγελιστές με το σταυρό στον ώμο,
να διαλαλούνε ο καθείς τ' εμπόρευμα στη γύρα
κι αμήχανη η εκκλησία να στέκει κακομοίρα.
Εγκλήματα ιστορικά έγιναν για την πίστη
στον Ποιητή, Δημιουργό, στο Ζωοδότη κτίστη,
και λες, μα είναι δυνατόν, εγώ έχω κάνει λάθος
που βρέθηκε τόσο κακό, τόσο μεγάλο πάθος.
Οι Επίσκοποι με τον καιρό τη δύναμη επήραν
και τη μεγάλη Εκκλησία στον κόσμο τη διασύραν.
Στην πρώτη δημοκρατική αρχή με καλοσύνη
εξαφανίστηκε ο λαός, ούτ' ίχνος έχει μείνει.
Μ' αυτός πληρώνει τον Παπά, αυτός να τον εκλέγει
στις ευλογίες του Θεού σωστά να επιλέγει.
Να διαλέγει κληρικούς απ' το μεγάλο πλήθος
της Εκκλησίας τον ταγό με γνώσεις και με ήθος.

ε. Τα μυστήρια γίναν εμποροπανηγύρεις

Δεν κάνει ράσο τον Παπά μα ο Παπάς το ράσο
είναι μια γνώμη λαϊκή που πρέπει να θαυμάσω.
Γιατί μιλά για την ψυχή και όχι για το ρούχο
για τον λεβέντη κληρικό στα πάντα αριστούχο.
Γι' αυτόν που πέφτει στη φωτιά το ποίμνιο να σώσει

Λογοτεχνικές σελίδες

στον κουρασμένο στη ζωή κουράγιο για να δώσει. Να βοηθήσει τους φτωχούς με ταπεινοφροσύνη και την αγάπη του Χριστού μ' απλοχεριά να δίνει. Μα μερικοί την Εκκλησιά, τη βλέπουν βόλεμά τους να λύσουν οικονομικά το κάθε πρόβλημά τους. Μιλάμε για τον αγιασμό, ευχέλαιο, κηδεία βαπτίσις, γάμο, τελετές που κάνουν κωμωδία. Με το γνωστό τους πλουτισμό και τη φιλαργυρία και το μυστήριο τρανό τη Θεία Λειτουργία. Η καημενούλα Εκκλησιά αδικώς περιμένει να δει καλό απ' τους κληρικούς που είναι βολεμένοι. Και ας τους πληρώνει το κοινό όπως τους υπαλλήλους να κάνουν πράξη αληθινή το αγαπάτε αλλήλους.

στ. Τα έργα τους δεν έχουν κανένα έλεγχο από την Εκκλησία

Κάποτε ένας βουλευτής στον ιδικό του χώρο ρωτήθηκε από γνωστό πρόεδρο ψηφοφόρο. Πως θα μπορέσει και αυτός να τα οικονομήσει κι αφ' ήτανε κομματικός καλύτερα να ζησει. Να κάνει έργα στο κοινό απάντηση του δίνει και θα 'ρθουνε και τα λεφτά με την καπατσοσύνη. Έτσι κι ο ιερός ναός ποτέ δεν τελειώνει κι η επιτροπή με τον Παπά τα πρόσφορα ζυμώνει. Εχουμε έξοδα πολλά για τις ανακαινίσεις για τις δαπάνες προσφοράς και διάφορες κινήσεις. Ορίζουν την επιτροπή, οι ίδιοι την αλλάζουν και γίνεται στην Εκκλησιά καθώς αυτοί προστάζουν, οι βαθμοφόροι κληρικοί ομοιάζουν των τυράννων και θα μπορέσεις να τους δεις μετά πολλών βασάνων. Πού να τους πιάσει η Εκκλησιά και πως να τους ελέγξει, ποιος θα μπορέσει απ' το κοινό να πει γι' αυτούς μια λέξη.

Τους δίνουν παχυλό μισθό, διδάσκουν στα σχολεία από μυστήρια, τελετές, κασέτες και βιβλία, γραφεία μες στην Εκκλησιά, κοιμούνται στους ξενώνες ημερολόγια, μπρελόκ και σαν πουλούν εικόνες.

ζ. Είναι δυνάστες του λαού

Δοσοληψίες πονηρές και κάτωθεν τραπέζης ενώ πολλοί ακολουθούν τον άγιο Πρεβέζης, και όταν εξομολογούν απλώνουν το χέρι να πιάσουν με την ευλογία τ' απόκρυφα τα μέρη. Αρχιμανδρίτες οι μοιχοί, οι κύναιδοι Δεσπότες αρχαιοκάπηλοι ιερείς κι οι διάκονοι είναι πότες. Χωρίς επιθεωρητή, με τόση εξουσία

δυνάστες είναι του λαού κι αυτό 'χει σημασία. Αν θα σε πιάσει στη λαβή, στο στόμα του ο κλήρος για να γλιτώσεις, δυστυχής, θα πρέπει να 'σαι ήρωας. Για να διαβάσουν τις ευχές θα πρέπει να πληρώσεις όσο κι αν είσαι πια φτωχός κάτι πρέπει να δώσεις. Αν θες να πάρεις την ευχή, μετάνοιες να κάνεις ή δ' άλλως χάνεις την ψυχή όταν θα αποθάνεις. Ελα καλή μου Εκκλησιά φραγγέλιο να πάρεις και τους Ναούς σαν τον Χριστό να ζήσεις, να καθάρεις.

η. Η Εκκλησία του Δήμου

Τα πάντα ανήκουν στο λαό, αυτή 'ναι η Εκκλησία ακίνητα και κινητά κι όλη περιουσία. Αυτή 'ναι η πάντοτε σοφή, η Εκκλησία του Δήμου που συνδυάζει το τερπνόν μετά του ωφελίμου. Αυτή θ' εκλέγει επιτροπή με του Θεού τη χάρη που θα 'χει τ' οικονομικά, θα στέκει στο παγκάρι. Σ' εκείνη την επιτροπή κι ο κλήρος μετέχει και σ' ό,τι το θρησκευτικό την προεδρία θ' έχει. Καμία σχέση με λεφτά, τ' Ιούδα τα αργύρια π' αυτά σταυρώσαν το Χριστό και του 'καναν μαρτύρια. Η κάμηλος μπορεί να μπει στην τρύπα της βελόνας μα στον Παράδεισο ουδείς που θα 'ναι απατεώνας. Ωραίος θα 'ναι ο κληρικός, σπουδαίος και κεφάλτος ωραία και η Εκκλησιά κομμάτι απ' το Κράτος. Που ελεγχό θα ενεργεί σε όλη την πορεία με κρατικό μηχανισμό και με την Εφορία. Θα λείψουν έτσι οι διαβολές κι επάξια ο κλήρος το έργο θα επιτελεί με σιγουριά και κύρος.

θ. Στρατός - Στρατιωτικές Υποχρεώσεις

Περνούνε από επιτροπή όσοι στρατό πηγαίνουν ελέγχονται κανονικά και στο κανάλι μπαίνουν. Μαθαίνουν συναδελφισμό, για την πατρίδα Μάνα, εκπαίδευση στρατιωτική - τροφή με κουραμένα. Κι ο,τιδήποτε στραβό το γράφουν στα βιβλία απολυτήριο, σπουδές, εκπαίδευση, σχολεία. Περνούνε όλοι από κει με κόπο και οδύνη και έλεγχος μεθοδικός σε όλα θε να γίνει. Και ο πνευματικός Ταγός θα πρέπει να περάσει την κοινωνία από κοντά να δει και να σπουδάσει. Να μάθει από συντροφιά - αισθήματα και μπέσα να μοιάσει Διάκου στην ορμή, ανδρεία Παπαφλέσσα. Για ποίμνιο, για συμφορές, Γρηγόριου θυσία του Χρυσοστόμου το παρόν, για πνεύματος ουσία.

Γι' αυτόν τον κλήρο συζητώ, γι' αυτή την Εκκλησία,
για τον πνευματικό ταγό, γι' αυτήν την εξουσία.

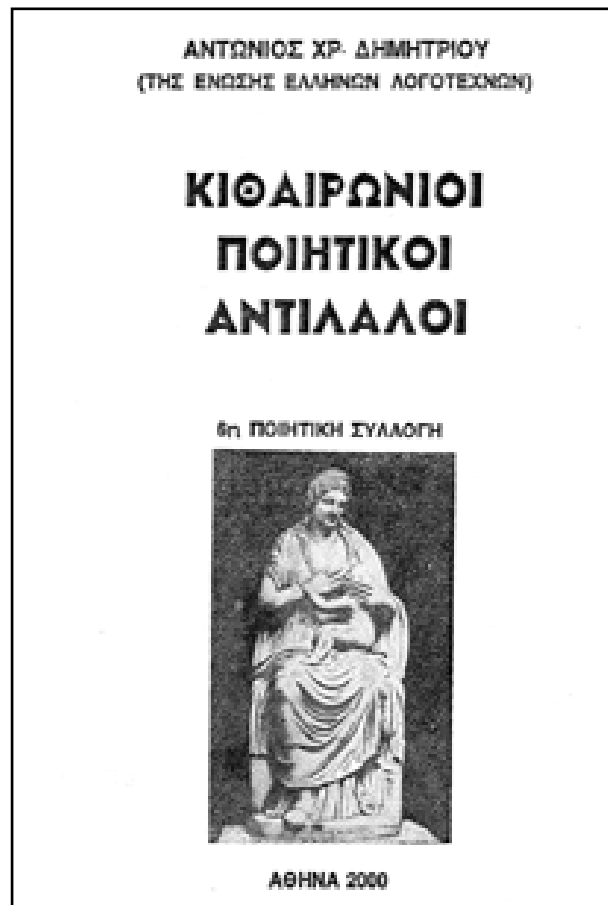
ι. Η πατρίδα

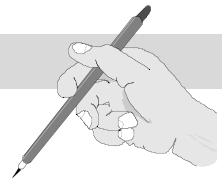
Στην Αλωση της ξακουστής της Πόλης παινεμένης
μες στου Βοσπόρου τα νερά δαφνοστεφανωμένης,
τρανοί υπήρξαν μαχητές πέντε χιλιάδες μόνο
που πέσανε ηρωικά με τον Παλαιολόγο.
Την ίδια όμως εποχή στις εκατό χιλιάδες
ανείρχοντο οι μοναχοί που κάναν τεμενάδες
για ν' αποφύγουν τον στρατό.

Κι ευρέθη κάποιος χώρος
που πλημμύρισαν τις μονές στο Άθως Άγιον Όρος.
Πατρός τε λέγαν και μητρός και των λοιπών προγόνων
πιο τίμιο είναι η πατρίς κι αξίζει των αγώνων.
Και πι' άγιο και πιο σεμνό σε μοίρα πιο μεγάλη
από θεούς κι από θνητούς που νου 'χουν στο κεφάλι.
Για να 'σαι ελεύθερος λοιπόν να διατηρείς την πίστη
την όμορφη πατρίδα σου μες στην καρδιά σου κλειστή.
Αυτή 'ναι η γνώμη Κοραή, σοφού ανδρός κι εντίμου
να σέβονται οι κληρικοί την Εκκλησία του Δήμου.

Α.Χ.Δ.

Δύο νέες ποιητικές συλλογές του συνεργάτη μας κ. Αντώνη Χ. Δημητρίου

Τ

Ο

α

φ

ο

ι

τ

ι

ΟΙ ΑΡΑΧΩΒΙΤΑΙΟΙ

Είχαν περάσει κιόλας 3,5 μήνες μακριά από το χωριό. Μου'λειπε το σπίτι, η γειτονιά.

Ένας ξάδερφος, ο Νάσος ο Μπίζνιτας, τα κενά δούλευε σ' ένα εργοστάσιο. Ένα βράδυ μετά από τη δουλειά του μου λέει:

Θέλεις να πω στον θείο μου να έρθεις και εσύ στην δουλειά τώρα που θα κλείσουν τα σχολεία για τις διακοπές των Χριστουγέννων;

Πολύ θα το ήθελα, μου ερχόταν γάντι. Είχα έξοδα. Θα έβγαζα το χαρτζιλίκι μου. Έτσι κι έγινε. Πηγαίνοντας είδα ότι ήταν ένα ξυλουργικό εργοστάσιο. Το είχαν δύο αδέρφια από το χωριό μας. Ο κος Αριστοτέλης και ο Λουκάς Αραχωβίτης.

Το σπίτι τους στο χωριό ήταν ένας ολόκληρος μαχαλάς, μπροστά στο δικό μας. Ο κος Λουκάς ήταν πιο προσιτός. Την ώρα που με έβλεπε μου έλεγε: Κώτσιο παιδί μου, καφέ στον κακαμούσια, με δυό ποτήρια νερό. Δηλαδή να παραγγείλω καφέ στο καφενείο. Η ΚΑΚΑΜΟΥΣΣΕΝΑ ήταν μια πολύ χοντρή κυρία. Ακούγοντας ένα καφέ στον κο ΛΟΥΚΑ έλεγε μάλιστα μανούλα μου.

Ο κος ΤΕΛΗΣ είχε μια χαρακτηριστική φωνή. Τόνιζε ένα ένα τα γράμματα Κ.ω.σ.τ.α. Θυμάμαι ήταν πάντα σοβαρός, είχε μια αυστηρότητα αλλά παρέμενε ένας πολύ καλός άνθρωπος.

Μια μέρα με φώναξε και μου έδωσε ένα γράμμα να το πάω στην οδό ΟΜΗΡΟΥ. Εγώ ντράπηκα να του πω ότι δεν ξέρω πού βρίσκεται αυτός ο δρόμος.

Παίρνοντας το γράμμα και βγαίνοντας από το εργοστάσιο ρωτώ έναν παλιό Αθηναίο: Τον Θ. ΤΖΑΜΑΡΟ.

Πού βρίσκεται η οδός ΟΜΗΡΟΥ;

Στο κέντρο, μετά την ΟΜΟΝΟΙΑ προς το ΣΥΝΤΑΓΜΑ μου λέει: Σαν ΟΜΟΝΟΙΑ κάτι ήξερα, κέντρο και ΣΥΝΤΑΓΜΑ μου ήταν ακαταλαβίστικα. Ρωτώντας, δρόμο παίρνω, δρόμο αφήνω. Έβλεπα τεράστια σπίτια και αναρωτιόμουν. Τόσο μεγάλες σκάλες έχουν για να φτάσουν ψηλά; Και καλά τα παράθυρα πάνω-πάνω τι τα θέλουν; Το ότι από μέσα υπήρχαν όροφοι, δεν μου εί-

χε περάσει από το μυαλό. Τα θεωρούσα ενιαία από πάνω μέχρι κάτω. Άλλωστε η λέξη όροφος μου ήταν άγνωστη.

Το πολύ-πολύ ήξερα πύργος.

Όπως του ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, αλλά όχι τόσο ψηλούς.

Όταν τελικά βρήκα την ΟΜΗΡΟΥ και τον αριθμό που ήθελα, ένας άντρας καθόταν πίσω από ένα είδος γραφείου. Ήταν ο «ΘΥΡΩΡΟΣ». Πολυτέλειες για μένα.

Άρχισα να τον ρωτάω ποιος είναι ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ. Βλέπεις την λέξη κύριος δεν είχα μάθει ακόμη να την χειρίζομαι. Είχα διαβάσει στον φάκελο τ' όνομά του. Κ. ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΝ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ.

Ο θυρωρός σήκωσε το χέρι του, δείχνοντας προς τα πάνω. Συγχρόνως πάτησε ένα κουμπί και φωτίστηκε ο τόπος. Τότε είδα εκεί να ξεκινά, μια άσπρη μαρμάρινη σκάλα. Λύθηκε η απορία μου, ως προς την σκάλα και το εσωτερικό του σπιτιού.

Ανεβαίνοντας την πρώτη στροφή, άρχισα να διαβάζω τις επιγραφές που είχαν επάνω οι πόρτες.

Στην δεύτερη σβήνει το φως. Ψάχνοντας στα τυφλά με τα χέρια μου, πατώ ένα κουμπί και άναψαν όλα τα φώτα, από πάνω έως κάτω. Έβγαλα το κεφάλι μου στο φανάρι της σκάλας έχοντας τρελαθεί με αυτό που έγινε. Σαν τρελός άρχισα να πατώ τα κουμπιά από τους άλλους ορόφους για να σβήσουν. Αυτά να μην σβήνουν. Ο ιδρώτας να τρέχει ποτάμι. Ένιωθα σαν να είχα κάνει κάτι πολύ κακό. Βλέπεις δεν ήξερα ότι το φως στο κλιμακοστάσιο ήταν ρυθμισμένο να κρατά τόσο όσο χρειάζεται κανείς να κατέβει από τον 5ον όροφο στο ισόγειο.

Αυτό το έμαθα αργότερα, όταν διηγήθηκα στα παιδιά τι μου συνέβη.

Ο κος ΤΕΛΗΣ δεν γνώριζε ότι εγώ δεν ήξερα από μπουτόν - κουμπιά - πενταόροφα - ασανσέρ με πόρτες ασφαλείας.

Τελικά πριν το μεσημέρι γύρισα πίσω. Βλέποντάς με με ρωτά: Έφερες το σχέδιο; Άργησες...

Εγώ να έχω περάσει Οδύσσεια. Μάλιστα του απαντώ και του παραδίδω ένα ρολό. Εκεί είχαν σκιτσάρει το ξύλινο δάπεδο (παρκέ) ενός σαλονιού με φάσες και σχέδια από ξύλο καρυδιάς μέσα στο δρυς.

Επρόκειτο για το σπίτι ενός ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ (σαν να λέμε αριστοκράτη). Τότε άρχισα να καταλαβαίνω, τι εστί Κολωνάκι. Έμαθα δύο λέξεις που μετράνε ακόμα σήμερα και θα μετράνε. “Πατρίκιοι και πληβείοι”. Δηλαδή

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΛΙΑΚΟΣ-ΚΕΛΕΠΗΣ γράφει:

οι μεν και οι δε. Άλλο Κολωνός και άλλο Κολωνάκι. (γκε-γκε). Στον πατέρα μου έστειλα χαιρετίσματα ότι τις διακοπές των Χριστουγέννων δεν θα πάω στο χωριό.

Δεν χάνει ευκαιρία και νάτος τον βλέπω στο εργοστάσιο. Εκεί μπροστά στα ξύλα, στα μηχανήματα, στους ανθρώπους που δούλευαν, είδα ν' αγκαλιάζεται η τραγιάσκα με την ρεπούμπλικα.

Αγκαλιές, φιλά, κλάματα με τον κο ΤΕΛΗ και τον κο ΛΟΥΚΑ. Μετά τις χαιρετούρες, τράβηξαν για το γραφείο, αφού έδωσαν εντολή για τους καφέδες.

Ο πατέρας μου να κρατάει στο χέρι του ένα χιλιάρι (νταμιτζάνα) με κοκκινέλι, που είχε φέρει από το ΕΡΗΜΟΚΑΣΤΡΟ.

Βλέποντας το πεσκέσι ο κος ΛΟΥΚΑΣ του λέει: “Μήτς τσ' μπά ν' ντορ”: “Μήτσο τι κρατάς στο χέρι). “Σόβα νιτσιά μυχρούτ, για γκα μισοράχι” (Έφερε λίγο κρασάκι, είναι από το μισοράχι).

Εκεί είχαμε αμπέλι με Ροδίτες, Μουχτάρια, Κοκνχέλια κι άλλα.

Ο κος ΛΟΥΚΑΣ πήρε την νταμιτζάνα και έφερε το στόμιο στην μύτη του. Τα ρουθούνια του απαράλλακτα αντλία κενού. Ρουφώντας από τη μια, φούσκωσε το στήθος του από την άλλη, με τη γνωστή στυφή μυρωδιά, αναστενάζοντας ευχαριστημένος είπε: Τ' μ' ρόσσ (Να μου ζήσεις).

Υγραθήκανε τα χείλη του. Αισθάνθηκε σαν να γεύτηκε το πρώτο ποτηράκι. Βέβαια, αυτά είναι φιλά γραμμата για τους σημερινούς. Βλέπεις δεν έχουν σπίτι τους βαγένια και έχουν δίκιο να μην ξέρουν τι είναι αυτό.

Τις άλλες, μπαίνοντας στο καφενείο πριν περάσω το κατώφλι, ο ΝΙΚΟΣ ΨΗΜΕΝΗΣ, ο ΓΙΩΡΓΟΣ Ο ΡΟΥΚΟΥΝΑΣ, με τον ΓΙΩΡΓΟ τον ΡΑΦΤΗ μου ετοίμασαν καρέκλα.

Καλώς όρισες, τι κάνεις; Παλαμάκια. Τι θα πάρεις; Ένα ουζάκι λέω. Δεν είπα **σούμα** γιατί θα με θεωρούσαν εζωγήνιο.

Έμμηξε τις φωνές η παρέα που καθόταν πιο πέρα. Όχι ρε ΚΕΛΕΠ μη το χαλάς, θα πάμε στη ΣΤΕΝΟΥΡΑ δίπλα. Δηλαδή στην ταβέρνα.

Αυτήν την ταβέρνα την κουμαντάρουν ο κος ΜΠΑΜΠΗΣ και η κα ΡΑΝΙΑ. Η ΛΙΚΑ που την φωνάζω εγώ. Φτιάχνει δε, ωραίες πατάτες τηγανητές, πέτουλες. Γεια σου ρε ΛΙΚΑ!

Ο ΡΟΥΚΟΥΝΑΣ να επιμένει. Όχι ρε, πιάσε καθαρά.

Εγώ να μην ξέρω τι είναι τα καθαρά. Βρέθηκα σε αμηχανία, με έπιασε αδιάβαστο. Τον ρωτώ τι είναι αυτά. Και μου εξηγήσε ότι πρόκειται για Whisky. Έτσι και τον άκουγε ο μάραμπα Γιάννης ο ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ θα έλεγε: “Π' στούμι πλιάκ ψε μ' ζούν έβετ” (Σκέπασέ με γριά, για-

τί δεν αισθάνομαι καλά, νιώθω κρυάδες). Τόνα φέρνει τ' άλλο.

Ο αδερφός μου ο Λουκάς, θυμάμαι ένα βράδυ, έφερε στο σπίτι ένα μπουκάλι με μπίρα FIX. Για πρώτη φορά το βλέπαμε. Μαζευτήκαμε όλοι, να το κοιτάμε με περιέργεια. Πήρε την τανάλια και έβγαλε το πώμα. Αφού την ταρακούνησε κάνα δυο φορές έβαλε λίγη στο ποτήρι, δίνοντας στη μάνα μου να πιεί. “Έα, γριά, μήρε”. Εκείνη τον ρώτησε: “Τσ για κι' ιο” (Τι είναι τούτο); “Γριά για μπύρα, πίες” (Γριά, είναι μπύρα, πίες το). Με την πρώτη γουλιά που δοκίμασε δεν της άρεσε καθόλου. Της έφερε αναγούλα και το παράτησε.

“Σί-ε-πί-κ' τ' με' κ' τ' σκουμν - για - σι-σιούρ-γκακάλι” (πώς το πίνεις αυτό το πράγμα; Τούτο με τον αφρό, είναι σκέτο κατρουλιό από άλογο). Σημειωτέον δεν ήταν παγωμένη, γιατί ακόμα δεν ξέραμε από ψηγεία στο χωριό. Να τι πίναμε, πίνουμε και τα κεραμίδια εξακολουθούν να στέκονται στη θέση τους.

Αφού κάθησαν άρχισε ο πατέρας μου να ρωτά τι κάνουν οι δικόι σας. “Τσ μπν ΣΙΟΥΛΙΑ, τσ μπν ΚΩΤΣΙΑ, τσ μπν ΛΙΑΜΗ, τσ μπν ΛΙΕΝΑ - ΣΩΤΗΡΑ κι άλλα. Δηλαδή τι κάνουν η ΣΟΥΛΑ, ο ΚΩΣΤΑΣ, ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, η ΕΛΕΝΗ, η ΣΩΤΗΡΙΑ.

Αυτοί να του λένε “μύρ-μύρ” (καλά - καλά). “Τι τσ μπν, σα ντιελμ' κέ;” (Εσυ τι κάνεις, πόσα παιδιά έχεις;); “Καμ, κάτρ ντι ντιέλιμ ν' Αθήν' ε - δε - ν' ντιάλι ε - δε - ν' βαίξ ν' κατούντ” (Έχω τέσσερα, 2 αγόρια στην Αθήνα και ένα αγόρι κι ένα κορίτσι στο χωριό).

Είπαν και θυμήθηκαν πολλά.

Σε μια στιγμή λέει ο πατέρας μου στον κο ΛΟΥΚΑ: “Ρε καβάκο εκουιτόνε τσ γκόρδε απ κραριτζίν ν' έλατο κόχν τσ κριτσένιε τσάμικο”. (Βρε καβάκο - πρέπει να ήταν το παρατσούκλι του κου ΛΟΥΚΑ στο χωριό - θυμάσαι που ψόφησες τον κλαριτζή την ώρα που χόρευες τσάμικο στον Έλατο).

Φαίνεται ο κος ΛΟΥΚΑΣ θα χόρευε τσάμικο στον τόπο, και αυτό προκαλεί μεγάλα ζόρια στον κλαριτζή.

Ο Έλατος είναι μια ταβέρνα στην Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ κοντά στην ΟΜΟΝΟΙΑ. Ένα υπόγειο.

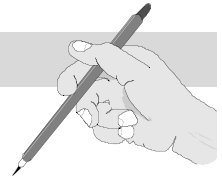
Βάζει τα γέλια ο κος ΛΟΥΚΑΣ: “Ρε και εκουιτόβε” (Βρε που το θυμήθηκες;) Βλέπεις οι ΘΕΣΠΙΕΙΣ - ΕΡΗΜΟΚΑΣΤΡΑΙΟΙ όπου και αν πηγαίνουν κάνουν ντόρο στα γλέντια. Ξεχωρίζουν μια ζωή από τους άλλους ΒΟΙΩΤΟΥΣ. “Ούλα μπράβο, σκαν ντερμάν” που θάλεγε ο μάραμπα ΓΑΤΣΗΣ ΚΟΝΑΣ.

Ο κος ΛΟΥΚΑΣ ήταν μεγάλος τραγουδιστής και χορευταράς.

Γενικά γλεντζές κατά τα λεγόμενα.

Το εργοστάσιο αυτό ήταν στην οδό Παρασίου. Κοντά

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΛΙΑΚΟΣ-ΚΕΛΕΠΗΣ γράφει:

στην πλατεία Αττικής. Με αριθμό τηλ. 81215, αν και έχουν περάσει 47 χρόνια, το θυμάμαι ακόμα.

Το μεσημέρι όταν έφευγαν τ' αφεντικά, έπαιρναν φωτιά τα καλώδια. Όλα τα ραντεβού για το βράδυ, έκλειναν από ώρα 15.00 έως 17.00. Ήταν το μοναδικό τηλέφωνο στην περιοχή.

Ο φύλακας ο μπάρμπα ΚΩΣΤΑΣ ΔΑΜΙΓΟΣ κάθε λίγο και λιγάκι φώναζε, ο τάδε στο τηλέφωνο. Βλέπεις ήταν ένα κάρο παιδιά. Από εκεί είχαν περάσει πολλοί χωριανοί και κοντοπατριώτες.

Όπως από Χώστια, Κυριάκι κ.λπ.

Ήταν τρόπος τινά, μια στάση στα δύσκολα αυτά χρόνια. Πάντοτε τ' αναφέρω όταν με ρωτούν για τα δύσκολα αυτά χρόνια της ΑΘΗΝΑΣ.

Σε απόσταση περίπου 200 μέτρα ήταν η οδός ΑΧΑΡΝΩΝ. Κάθετα σ' ένα σημείο συναντά την ΑΓΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ.

Απέναντι από το CINEMA ΑΡΗΣ ήταν το ζαχαροπλαστείο ΚΑΛΟΘΕΤΟΥ. Στο πλάι μετά από δυό σπίτια ήταν η ταβέρνα τα ΠΑΛΙΑΜΠΕΛΑ. Πιο πάνω η ΦΩΚΙΩΝΟΣ.

Εκεί σύχναζα - συχνάζω. Τα στέκια μου. Με τον γιο του ζαχαροπλάστη γίναμε φίλοι γκαρδιακοί. Μάλιστα, όταν έμαθε ότι πέθανε ο πατέρας μου, μου είπε θα φτιάξω τον δίσκο του μνημοσύνου, εγώ, μεθαύριο. Πράγματι τον κέντησε θαυμάσια γράφοντας επάνω ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ.

Πιο κάτω στον Άγιο ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ ήταν ο ΜΑΛΑΜΟΣ από τη μια και ο ΒΥΖΟΥΡΗΣ από την άλλη. Εκεί γνωριστήκαμε με τον ΛΕΥΤΕΡΗ τον ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ. Ο οποίος αργότερα με την παρουσία του στα γράμματα, τάρραξε τα νερά.

Σαν δημοσιογράφος, σαν συγγραφέας, σαν ποιητής. Σημείωση: Έτσι σπουδαίος στη γραφή ξεχωρίζει ο συντοπίτης και φίλος Α.Χ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, με τις συλλογές των ποιημάτων που κυκλοφορεί.

Να μου το θυμάστε: Ο ΑΝΤΩΝΗΣ έχει πολλά να δώσει. Κρίμα σε εσένα ρε ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ, που τραγούδησες τις «ΡΕΜΑΤΙΕΣ» ψηλό βουνό εσύ. Πάρε μωρέ «ΤΟΝ ΘΟΥΡΙΟ ΤΩΝ ΚΟΛΑΣΜΕΝΩΝ» του Αντώνη, κάντونه ΟΡΑΤΟΡΙΟ να βουήξει ο τόπος, να μείνει στους αιώνες.

Και ύστερα παραπονιέσαι για την αχαριστία που δειξάν οι παλιμπαιδες, οι νάνοι.

Με τον ΛΕΥΤΕΡΗ με συνδέουν πολλά. Από τον ΒΥΖΟΥΡΗ μέχρι τους ΕΙΡΗΝΙΣΤΕΣ.

Μετά την δολοφονία του ΓΡΗΓΟΡΗ ΛΑΜΠΡΑΚΗ, από ΕΙΡΗΝΙΣΤΕΣ βαπτιστήκαμε ΛΑΜΠΡΑΚΗΔΕΣ.

Μίασμα ήμασταν για τους κατέχοντες την εξουσία, τον καιρό εκείνο.

Θυμάμαι σε μία από τις πορείες ΕΙΡΗΝΗΣ, ΜΑΡΑΘΩΝΑ - ΑΘΗΝΑ συνέβη το εξής:

Σ' ένα σημείο της διαδρομής, σταθήκαμε και κάτσαμε να ξεποστάσουμε.

Ο ΜΑΝΟΣ ΛΟΪΖΟΣ δεν υπάρχει πια. Ήταν φίλος και συνεργάτης του ΛΕΥΤΕΡΗ. Είχαν φτιάξει πολλά και ωραία τραγούδια που όλοι μας έχουμε τραγουδήσει.

Παίρνοντας την κιθάρα, άρχισαν τα δάχτυλά του να μπλέκουν με τις χορδές. Οπότε ξεχύθηκαν τα ακόρντα (οι νότες) από το τραγούδι του ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ, “**Ησσουν καλός, ήσουν γλυκός, είχες τις χάρες όλες**”. Συνέχισε με το “**ΜΗ ΔΗΣΜΟΝΑΤΕ ΤΗ ΧΩΡΑ ΜΟΥ**”. Μετά το “**ΜΕΡΑ ΜΑΓΙΟΥ ΜΟΥ ΜΙΣΕΨΕΣ**”, “**ΤΟΥΣ ΜΟΙΡΑΙΟΥΣ**” αλλά και το “**ΓΕΛΑΣΤΟ ΠΑΙΔΙ**”.

Τον “**ΜΕΘΥΣΜΕΝΟ ΗΛΙΟ**”, το “**ΕΝΑ ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ**”, το “**ΑΧ ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ**”, την “**ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ**”. Αλλά και το “**ΔΕΛΦΙΝΙ, ΔΕΛΦΙΝΑΚΙ**”, το “**ΑΚΟΡΝΤΕΟΝ**”, το “**ΕΙΜΑΣΤΕ ΔΥΟ ΕΙΜΑΣΤΕ ΤΡΕΙΣ**”.

Όλοι να καθόμαστε κατάχαμα. Ο ΜΙΚΗΣ όρθιος πανύψηλος, να διευθύνει χωρίς μπαγκέτα. Τα χέρια του ν' ανεβοκατεβαίνουν σαν κουπιά. Τα μαλλιά του ν' ανεμίζουν στον αέρα.

Εμείς σε ρυθμό πα-πάμ - πα - πα - παμ να χτυπάμε παλαμάκια. Μεγαλείο!

Τελειώνοντας ευχαριστημένοι και μεθυσμένοι από τα τραγούδια πήραμε τον δρόμο για την ΑΘΗΝΑ.

Η χαρά μας όμως δεν κράτησε πολύ. Ήταν καταδικασμένη. Κατεβαίνοντας και φτάνοντας στη λεωφόρο φωνάζαμε ΕΙΡΗΝΗ. Εκεί στα στενά παραφύλαγαν εντεταλμένοι οι ΧΑΦΙΕΔΕΣ. Μας υποδέχθηκαν **άψογα**.

Το φαριστιόντουσαν να βαράνε στο ψαχνό. Αφού μας μέτρησαν τα παιδιά, και με σπασμένα κεφάλια συνεχίζαμε φωνάζοντας ΕΙΡΗΝΗ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Όμορφα χρόνια.

Χθες το βράδυ, είδα στην τηλεόραση, στις ειδήσεις τον ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ και τον ΛΕΥΤΕΡΗ να τραγουδούν στη ΖΑΤΟΥΝΑ το “Γελαστό Παιδί”. Μ' έφεραν πίσω 30 τόσο χρόνια. Τους είδα λίγο κουρασμένους.

Ρωτάω την κόρη μου: ΜΗΤΣΙΑ πόσο χρονών είναι τούτα τα παιδιά που τραγουδούν;

Και να τι μου απάντησε: Τα παιδιά έχουν μια σχετική ηλικία. Δεν το είπε στη φόρα: Μπαμπά τα χρόνια περνούν.

Ασφαλώς για να μην πικραθώ που πάω τα 62. Η μάνα της παραδίπλα να κουνά το κεφάλι της ακούγοντας το διάλογο.

Α, ρε νιότη, πού'σαι έστω και με ξύλο.

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1998.

Ένα πρωτότυπο και ρηξικέλευθο βιβλίο του Γεωργίου Παν. Παπαϊωάννου για τις “Χαοτικές Χρονοσειρές”

“Το παρόν βιβλίο (φυσική προέκταση της διδακτορικής μου διατριβής στο Πανεπιστήμιο Πατρών) αποτελεί μία συμβολή στην εφαρμογή των μεθόδων της Μη Γραμμικής Δυναμικής σε ρεαλιστικά παραδείγματα φυσικών, βιολογικών και οικονομικών συστημάτων. Συγκεκριμένα, μελέτησα μία χρονοσειρά ωριαίων θερμοκρασιών της Αθήνας της περιόδου 1984-90, χρονοσειρές ηλεκτρο-καρδιογραφήματων υψηλής δειγματοληψίας και ημερήσιες τιμές του Γενικού Δείκτη Αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών της περιόδου 1984-90. Παράλληλα, δοκίμασα την αξιοπιστία των μη γραμμικών μεθόδων εφαρμόζοντάς τις σε μία σειρά μαθηματικών μοντέλων όπως οι εξισώσεις του Lorenz, η λογιστική απεικόνιση και η απεικόνιση του Ikeda, που είναι συστήματα χαμηλού αριθμού διαστάσεων και πλήρως ντετερμινιστικά”.

Γράφει με λιτό και παραστατικό τρόπο στον πρόλογο του άρτια τεκμηριωμένου και εξαιρετικά καλαίσθητου βιβλίου του υπό τον τίτλο “Χαοτικές Χρονοσειρές. Θεωρία και Πράξη”, (σ. 344), ο έγκυρος και πολυπράγμονας επιστήμονας, ο γνωστός σε όλους συμπατριώτης μας Γιώργος Παν. Παπαϊωάννου με βαρύ και ουσιαστικό οπλισμό σπουδών στη Μηχανολογία (Bachelor of Engineering) και την Υδροδυναμική (Master of Engineering) στο Stevens Institute of Technology, N.J., U.S.A., καθώς και στα Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο των Πατρών αποκτώντας το διδακτορικό του δίπλωμα υπό την εποπτεία του Καθηγητή κ. Α. Μπούνη.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε στην Αθήνα μέσα στο 2000 στη σειρά των υψηλού επιπέδου εκδόσεων Leader Books με ένα εντυπωσιακό και άκρως ελκυστικό εξώφυλλο, δηλωτικό άλλωστε του επίκαιρου και πολύ κρίσιμου για την εποχή μας ζητήματος των “Χαοτικών Χρονοσειρών”.

Ο Γιώργος Παπαϊωάννου πραγματεύεται στο πρώτο του αυτό βιβλίο ένα δύσκολο από την ίδια του τη φύση θέμα, εκείνο των “Χαοτικών Χρονοσειρών”, το οποίο απαιτεί πολλές και ευέλικτες προσλαμβάνουσες παραστάσεις από τον κόσμο των ανώτερων μαθηματικών· πετυχαίνει όμως τη μετάδοση των πολύτιμων αυτών γνώσεων με ένα ευρηματικό και λυσιτελή τρόπο δίνοντας πολλές γραφικές αναπαραστάσεις, συγκεκριμενοποιημένους πίνακες, ευδιάκριτες επισημάνσεις μέσα σε έγχρωμα πλαίσια, καθώς και μαθηματικούς τύπους που διευκολύνουν την αφηγηματική ροή και ως εκ τούτου και την πληρέστερη κατανόηση. Και όλα αυτά είναι στέρεα θεμελιωμένα πάνω σε μία εξαιρετικά πλούσια διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία.

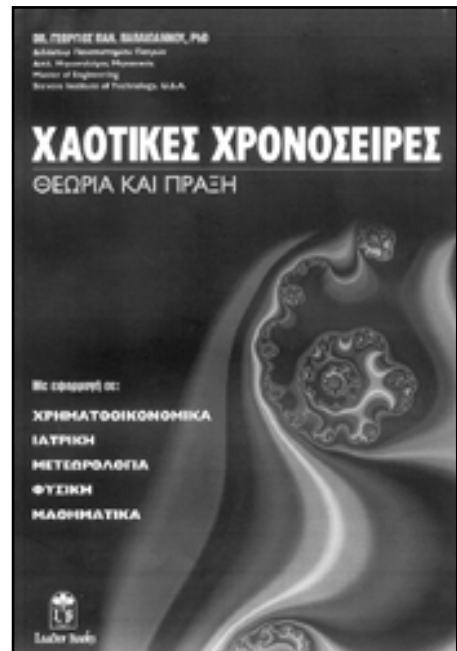
Αξίζει στη συνάφεια αυτή να παρατεθεί ο κεντρικός άξονας του πρωτότυπου και ρηξικέλευθου αυτού έργου όπως τον οριοθετεί ο ίδιος ο συγγραφέας του:

“Η ανάλυση και πρόβλεψη χρονοσειρών δυναμικών συστημάτων είναι ένας από τους πλέον δραστήριους και σημαντικούς τομείς έρευνας των Εφαρμοσμένων Επιστημών. Η μελέτη της χρονικής εξέλιξης ρεαλιστικών φυσικών, βιολογικών και οικονομικών συστημάτων αποτελεί ένα από τα κρίσιμότερα ζητήματα που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο λόγω της σημασίας της σε πολλά προβλήματα της καθημερινής ζωής. Παραδείγματα τέτοιων προβλημάτων αποτελούν οι καιρικές μεταβολές, η λειτουργία της καρδιάς, η σεισμική δραστηριότητα, οι διακυμάνσεις του χρηματιστηρίου, κ.ά”.

Συγκινητική και ενδεικτική του ήθους του Γεωργίου Παπαϊωάννου είναι και η αφιέρωση του βιβλίου του. Αφιερώνει γενναίως και με ευγνωμοσύνη τους πολλούς κόπους του στη σύζυγό του Μερσίνη Πετρούλια - Παπαϊωάννου και στα δύο του παιδιά, Παναγιώτη και Αναστασία.

Ο Διδάκτορας του Πανεπιστημίου των Πατρών, ο αναγνωρισμένος επιστήμονας και σήμερα επιτελικό στέλεχος της ΔΕΗ Γιώργος Παπαϊωάννου άνοιξε με το αξιόλογο και καινοτόμο αυτό βιβλίο του για τις “Χαοτικές Χρονοσειρές” - που πρέπει όλοι μας να μελετήσουμε - μία νέα προοπτική στον ορίζοντα των Θετικών επιστημών εγγράφοντας ταυτόχρονα το έργο του στις δέλτους της κοινωνίας μας ως ένα ουσιαστικό εχέγγυο για μία πολύπλευρη επιστημονική ανέλιξη και επιβράβευση στο μέλλον.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ
Διδάκτορας Νεότερης Ιστορίας
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Φωτογραφικό οδοιπορικό

Η στήλη αυτή θα δημοσιεύει παλαιές φωτογραφίες από την τοιχογραφία της ζωής των ανθρώπων που έζησαν και δημιούργησαν στο παλαιό Ερημόκαστρο που για πάντα έφυγε. Οι παλαιές φωτογραφίες είναι και αυτές μια σημαντική πηγή πληροφοριών και η αξία τους είναι ανεκτίμητη, γιατί μας μαρτυρούν τη ζωή των ανθρώπων και βοηθούν σημαντικά στην ιστορική και πολιτισμική μελέτη των Θεσπιών. Δεμένες με το μαντήλι του παρελθόντος οι φωτογραφίες αυτές κουβαλούν μαζί τους ιστορίες, αναμνήσεις, νοσταλγίες και δένουν το χτες με το σήμερα και το αύριο.

“Ενδυματολογικές προτιμήσεις των γυναικών στις Θεσπιές της δεκαετίας του ‘60”.

“Μάνα και κόρη στημένες με καμάρι μπροστά στο φακό”.

“Θεσπιείς ξένοιαστοι εκδρομείς... στα τέλη της δεκαετίας του ‘60 περίπου με αρχές της δεκαετίας του ‘70”.